

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa R. Z.

przeciwko B. J.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 listopada 2009 r.,

zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 13 sierpnia 2009 r.,

oddala zażalenie; przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego adwokatowi S. B. kwotę 1000 zł (jeden tysiąc) powiększoną o 22% podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2009 r. odrzucił apelację pozwanej B. J. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 grudnia 2008 r. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia.

W dniu 2 grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy w K. ogłosił wyrok w sprawie z powództwa R. Z. przeciwko B. J. o zapłatę. Pozwana była obecna przy ogłoszeniu wyroku i została pouczone o terminie i sposobie wniesienia środka odwoławczego.

Wniosek o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 2 grudnia 2008 r. pozwana wniosła do Sądu Rejonowego w K. w dniu 9 grudnia 2008 r. Został on przekazany do Sądu Okręgowego w K. w dniu 15 grudnia 2008 r. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił wniosek jako spóźniony. Na skutek wniosku pozwanej Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2009 r. przywrócił jej termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 2 grudnia 2008 r. Sąd wziął pod uwagę, że pozwana jest osobą nieporadną i nie posiada wykształcenia prawniczego, jest w ciężkiej sytuacji rodzinnej i materialnej i nie wiedziała, że może ubiegać się o pełnomocnika z urzędu. Pozwana wniosła apelację w dniu 20 maja 2009 r.

Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, iż termin do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem przywrócono pozwanej bezzasadnie i w konsekwencji odrzucił jej apelację jako wniesioną po terminie. W ocenie Sądu drugiej instancji uchybienie terminowi do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku nie pozostawało w związku z predyspozycjami pozwanej, ale z nienależytą dbałością o własne interesy. Pozwana podczas rozpoznawania wniosku o przywrócenie terminu przyznała, że wysłuchała pouczenia o sposobie i terminie wniesienia środka odwoławczego i zrozumiała je, a błąd w oznaczeniu adresata wniosku wynikał z niezapisania sobie tego pouczenia.

W zażaleniu pozwana zarzuciła naruszenie art. 168 w zw. z art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c. wskazując, że Sąd Apelacyjny niesłusznie zakwestionował istnienie przesłanek przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej. W konkluzji wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 373 k.p.c. sąd drugiej instancji bada dopuszczalność apelacji także pod kątem zachowania terminu do jej wniesienia, kontrolując przy tym postanowienia wydane przez sąd pierwszej instancji w toku postępowania międzyinstancyjnego, przede wszystkim orzeczenia dotyczące przywrócenia uchybionego terminu do wniesienia apelacji. Nie może ulegać wątpliwości, że do kontroli zachowania warunków formalnych apelacji należy również sprawdzenie zasadności przywrócenia uchybionego terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku sądu pierwszej instancji z uzasadnieniem.

Przy ocenie prawidłowości zakwestionowania przez Sąd drugiej instancji postanowienia Sądu pierwszej instancji o przywróceniu terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem aktualny pozostaje wyrażony orzecznictwie pogląd, że podważenie przez Sąd drugiej instancji prawidłowości postanowienia Sądu pierwszej instancji o przywróceniu terminu do wniesienia środka odwoławczego w drodze podejmowanej w ramach art. 373 k.p.c. kontroli zachowania ustawowych wymagań, co do tego środka powinno sprowadzać się do sytuacji, gdy w okolicznościach sprawy zachodzi pewna ku temu podstawa (por. m. in. postanowienie SN z 23 marca 2007 r., V CZ 16/07, niepubl., postanowienie SN z 25 sierpnia 1999 r., III CKN 695/99, OSNC 2000 nr 3, poz. 51). W rozpoznawanej sprawie podstawa taka istniała.

Słusznie Sąd Apelacyjny stwierdził, iż w świetle zeznań złożonych przez pozwaną na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji, na której rozpoznawany był wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z dnia 2 grudnia 2008 r. z uzasadnieniem, nie może budzić wątpliwości, że do niedochowania terminu doszło na skutek niezachowania przez pozwaną należytej dbałości o swoje interesy. Pozwana przyznała, że przyczyną mylnego oznaczenia adresata wniosku, był fakt, iż nie zapisała ona sobie pouczenia Sądu, którego wysłuchała i które zrozumiała. Niedbalstwa strony w tym zakresie nie można usprawiedliwiać jej trudną sytuacją rodzinną i materialną, a także niezajomością przepisów prawa.

Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c. Sąd może uwzględnić wniosek strony o przywrócenie uchybionego terminu do dokonania czynności procesowej jedynie

wtedy, gdy ustalone zostanie, że uchybienie to nastąpiło bez winy strony. Wynika stąd, że w razie, gdy ustalone przez Sąd okoliczności uchybienia świadczą o zachowaniu się strony, noszącym znamiona winy - w jakiejkolwiek jej postaci, a zatem także winy polegającej na niedbalstwie, Sąd nie może dokonać przywrócenia uchybionego terminu, zaś czynność procesowa podjęta przez stronę po jego upływie pozostaje bezskuteczna (art. 167 k.p.c.) (postanowienie SN z 29 października 1999 r., I CKN 556/98, niepubl.).

Z tych przyczyn, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1348 ze zm.).